

*Užburianti
vienos moters
gyvenimo istorija!*

Refinery29

**ANN
KIDD
TAYLOR**

Māzu viešbutis

baltos lankos

Ann Kidd Taylor

Mūzu viešbutis

romanas

Iš anglų kalbos vertė Eglė Podčašinskiė

baltos lankos

Ketvirtas

Į veidą padvelkė šaltas oras ir atnešė pažįstamus viešbučio aromatus. „Stargazer“ lelijų, kavos pupelių, ananasų, kokosų kremu nuo saulės. Pro langus užpakalinėje vestibulio pusėje į vidų liejosi šviesa, apšviesdama nuostabų baseino linkį, smėlynus ir beribę žalią įlanką už jų.

Tempdama lagaminą sustojau pačiame vestibulio centre priešais ant pjedestalo besisukančią stiklinę metro dvidešimties centimetrų skulptūrą, kurioje atsispindėjo lazuritinių lubų plytelių mėlynė. Skulptūra buvo nauja ir priminė Deilo Čihulio* stilių. Anksčiau jos nebuvo – tikriausiai Perė pastatė man nesant. Skulptūra atrodė kaip radiacijos paveikti jūrų dumbliai.

Nusišypsojau. Vos spėdavai nususukti, žiūrėk, „Mūzų“ viešbutyje jau atsirasdavo koks naujas eksponatas. Prieš porą metų, kai grįžau iš Australijos, išvydau, kad močiutė perdarė vestibulio dalį, vadinamąją biblioteką, – aplink nedidelio baseino dydžio plačias otomanes su ryškiai oranžinėmis ir plieno mėlynumo pagalvėlėmis rikiavosi dvivietės sofutės. Tuo metu ant sofų nebuvo nė vieno svečio, tačiau keli dairėsi po knygų lentynas, pritvirtintas ant sienos. Dvi sarongas užsimetusios moterys trumpam stabtelėjo perskaityti ant žalvarinio stovo pritvirtinto užrašo.

* Pasaulinį pripažinimą pelnęs JAV stiklo menininkas.

Birželio 13 diena
Sveikiname gimimo dienos progą Viljamą Batlerį Jeitsą.
19 val. laukiame Jūsų bibliotekoje,
kur bus švenčiamas vakaras su V. B. Jeitsu.
Vaišinsimės pyragu, vynu ir poezija

Minėti rašytojų gimtadienius pradėjome, kai dar buvau vaikas. Perė įsigeidė visą mėnesį švęsti Virdžinijos Vulf gimimo dieną. Iš viešbučio restorano „Botičelis“ nukniaukusi meniu stendą, ji ten išdėliojo *Ponia Delovėj, Į švyturį* bei *Jokūbo kambarį* ir prisi-viliojo vietinę aktorę teatriniams skaitymams – jai teko skaityti ištraukas iš kiekvienos knygos apsirengus atitinkamo laikotarpio kostiumu. Taip gimė tradicija ir ilgainiui įvairių knygų klubų na-riai įprato ateiti į viešbutį švęsti savo mėgstamų rašytojų gimta-dienių.

Apsidairiau ieškodama Perės ir už registratūros stalo paste-bėjau Robiną kalbantis su svečiu. Patraukiau ten, pamatęs mane Robinas perdavė svečią kitam darbuotojui – pastebėjau, kad dar-buotojas vilkėjo tokio paties mandarinų atspalvio marškinėliais, kaip ir pagalvėlių užvalkalai. Dar viena naujovė. Nemačiau Ro-bino nuo Kalėdų, kol buvau Biminyje, bendravome ne itin ak-tyviai. Robinui einant aplink stalą pagalvojau, kad derėjo jam parašyti elektroninį laišką.

– Nagi nagi, juk tai iš jūrų marių grįžusi daktarė Doneli.

Jis stipriai mane apkabino, aš jį taip pat spustelėjau glėbyje, tada atšlijau, norėdama pažvelgti jam į veidą. Tamsūs Robino plaukai atrodė ilgesni ir ant sprando šiek tiek raitėsi, sklastymas pasislinko į šoną – taip jis šukuodavosi koledže. Brolis darėsi vis panašesnis į tėtį – žandenos, smakras, šviesiai rudos akys.

Sulaukę trisdešimties mes su Robinu jau beveik pergyve-nome tėtį – jis žuvo trisdešimt dvejų. Šią mintį gaubė plonytė

skausmo luobelė, todėl vėl prisiglaudžiau prie Robino ir trumpam sustingau.

– Nusiskutai barzdą, – pasakiau.

– Tiek ten tos barzdos ir buvo, – atgaline delno puse jis perbraukė per skruostą. – Be to, buvo karšta.

– Man patinka, kad tavo veidas dabar puikiai matyti.

– Bet tau tereikia pažvelgti į veidrodį, kad jį matytum, – tarė jis ir tai buvo tiesa. Mūsų bruožai buvo beveik identiški, gal tik mano oda visuomet buvo šviesesnė nei brolio – blyški kaip motinos. Atrodė neteisinga, kad Robinas, kuris retai būdavo saulėje, atrodo įdeges kaip graikų dievas, o aš, gyvenanti beveik atvirame ore, iškart sudegdavau raudonai ir pasipuošdavau strazdanomis.

– Trisdešimties atrodai puikiai, – tariu jam.

– Tu irgi.

Nužingsniavome prie vienos iš dviviečių sofų ir aš, pasikišusi kojas po savimi, išardžiau pagalvėlių kompoziciją.

– Jeitsas, tiesa? – paklausiau Robino.

– Taip. Tik tikiuosi, nepasikartos tai, kas buvo balandį. Šekspyro gerbėjai tikrai geba nemažai išmaukti.

Jis nusišypsojo savo kerinčia šypsena. Niekas negali atspirti Robinui, kai jis taip šypsosi. Brolis tarė:

– Tikiuosi, iš Biminio jokių naujų randų neparsivežei.

– Nė įbrėžimo. – Ištiesiau rankas patvirtindama savo žodžius. – Kur Perė?

– Dar jos nematei?

– Kol kas ne. Ką tik atvažiavau.

– Ji tik ir kalba apie tavo grįžimą.

– Ką veikei per mūsų gimtadienį? – pasidomėjau.

– Padauginau gėrimų. O tu?

– Plaukiojau su rykliais. Pakavausi daiktus.

Apie vakarą su Nikolu nepasakojau. Parodžiau į stiklo skulptūrą.

– Iš kur šita?

– Siaubinga, tiesa?

– Nežinau. Man visai patinka.

Jis akimirką spoksojo į skulptūrą rimtu veidu, tada pasislinko į sofos kraštą.

– Žinai, turiu tau ką pasakyti.

Staiga sunerimusi atidžiai į jį pasižiūrėjau. Robinas stipriai sunėrė rankas ir pasidėjo alkūnes ant kelių.

– Kas yra? – paklausiau. – Tau viskas gerai?

– Taip, gerai. Atleisk. Tikriausiai mano žodžiai tave išgąsdino. Ne, viskas gerai, tikrai. Leidykla priėmė mano knygą.

Sunėriau rankas ant viršugalvio.

– Dieve mano, Robinai, tai puiku! Kada?

– Šią savaitę.

Nuoširdžiai nustebinta papurčiau jo kelį. Niekada nebuvo jokių abejonių – jis paveldėjo tėčio talentą rašyti. Vidurinėje Robinas laimėjo laikraščio *Neiplsas* dalinę stipendiją, užėmė pirmą vietą kasmetiniame apysakos konkurse. Vėliau koledže studijavo anglų kalbą ir pareiškė norą būti rašytoju – iš dalies tai suteikė jam teisę elgtis kaip niekad neišsiblaivančiam laisvos dvasios menininkui. Brolio nuostabai, koledžo literatūros žurnalas *Licėjus* atsisakė spausdinti visas jo siūlomas apysakas. Jis pyko, bet pasitikėjimo savimi neprarado. Netrukus Robinas nusprendė sukurti didįjį amerikietiškąjį romaną. Pradžioje atrodė, kad tai dėl siekio įrodyti *Licėjui*, jog klydo, bet brolis visa galva pasinėrė į rašymą – neidavo į paskaitas, neišlaikė kelių egzaminų ir dirbdavo vasaromis. Kūryba jį tarsi apšėdo – jis rašė knygą apie berniuką, kurio tėvai žuvo lėktuvo katastrofoje.

Prieš pat baigiamuosius egzaminus Robinas leido anglų kalbos dėstytojui žvilgtelėti į savo darbą. Manau, Robinas tikėjosi susižavėjimo šūksnių. Tačiau dėstytojas pateikė ilgą romano trūkumų sąrašą ir pareiškė, kad jo dar negalima leisti, tačiau paskatino rašyti toliau. Priblokštas brolis čiupo rankraštį nuo profesoriaus stalo ir išėjo. Vargais negalais baigė studijas ir grįžo atgal į viešbutį, kur mano akyse palengva virto Palermo Ernestu Hemingvėjumi – ne darbais, o triukšmingumu ir vakarėliais. Jis žvejojo, linksminosi vakarėliuose, lošė kurtų lenktynėse ir skleidė savo žavesį po visą salą. Tapo keistuoliu – rašytoju, kuris nerašo. Tačiau jo ambicijos nenuslopo. Brolis susikūrė savotišką skausmingą ritualą – siuntinėjo savo romaną leidėjams, iš kurių nuolat gaudavo neigiamus atsakymus. Po šešiolikto mėginimo nustojau skaičiuoti.

Nardymo reikmenų parduotuvės pardavėjas, salos ekskursijų gidas, nuosavybės valdytojas, limuzino vairuotojas. Rasti darbą jam buvo lengviau nei jame išsilaikyti. Po daugybės atleidimų ir išėjimų savo noru radau jam darbą Gamtos apsaugos tarnyboje – ten Robinas turėjo rengti reklaminę medžiagą brošiūroms. Tačiau po mėnesio Robinas išėjo ir iš ten. Teigė, kad tas darbas prastas ir nuobodus.

Atėjo Perės eilė. Ji mokė Robiną valdyti viešbutį. Netrukus Robinas vėl pradėjo rašyti. Prie savo paskutinio romano brolis atkakliai dirbo trejus metus. Rašė vakarais, dažnai nešiojamąjį kompiuterį nešdavosi į „Girnovės“ barą ir didino ten savo skolą. Vienu metu Robinas buvo užmetęs rašymą, tačiau po mėnesio vėl prisėdo – negalėjo mesti to, kas, atrodo, graužė jį iš vidaus, nors niekada apie tai nekalbėjo. Ar jis grįžo prie senojo koledžo laikų rankraščio ir jį perrašė? Ėmus klausinėti, brolis visada išsisukinėdavo – tai per anksti, tai per sunku apie tai kalbėti.

Troško išnešioti savo idėją, išsaugoti jos energiją. Tepasakė, kad veiksmas vyksta tokia pačia viešbutyje kaip mūsų šis.

– Tada tai autobiografija? – klausiau.

– Iš dalies, – numykė Robinas.

Svarsčiau, ar tai nesusiję su gana žinoma Reičele Gregori. Prieš trejus metus išgarsėjusi savo antru romanu, ji atvyko į viešbutį vasarai kaip reziduojanti rašytoja. Tai buvo Perės sugalvota naujovė – garsus rašytojas apsistoja nemokamai, netrukdomas rašo, o už tai skaito paskaitas ir dalija autografus. Neseniai viešbutyje pradėjusiam dirbti Robinui ji suko galvą nuo tos aki-mirkos, kai brolis ją pasitiko oro uoste. Pirmą kartą įtarimas, kad tarp jų kažkas vyksta, man kilo tą dieną, kai įlipusi į viešbučio liftą pamačiau juos stovinčius neįprastai arti vienas kito – jie beveik lietėsi ir aplink tvyrojo nesmagumas.

Po dviejų dienų vakare skaitydama lovoje Robino miegamajame išgirdau su niekuo nesupainiojamą moters juoką. Žvilgtelėjusi į svetainę pastebėjau raudoną odinį krepšį, kurį Reičelė visada nešiodavosi su savimi. Man pasidarė smalsu. Tad jau artimiausiuose jos skaitymuose viešbutyje sėdėjau paskutinėje eilėje. Visos vietos buvo užimtos – čia susirinko ne tik viešbučio svečiai, bet ir salos gyventojai.

Sprendžiant iš knygos viršelio, tai buvo istorija apie šeimos gebėjimą atsilaikyti per krizę. Be to, buvo nurodyta, kad Reičelė gyvena Vermonte su vyru ir senbernaru.

Vėliau Robinas pavadins jų susitikimą seisminiu ir išties – jo pasaulis tarsi atsivėrė, jis pirmą kartą įsimylėjo, tačiau nerimavau, kad tas jausmas nėra abipusis. Bijojau, kad brolis gali likti įskaudintas.

Atrodė, kad jo nejaudina, jog trisdešimt aštuonerių rašytoja turi vyrą. Porelė tapo neišskiriama. Jie buvo diskretiški ir

įsikūrė antrame viešbučio aukšte šeimos apartamentuose, kur gyvenome mes su Robinu. Čia Robinas su Reičele valandų valandas skaitė vienas kito darbus. Kartkartėmis porėlė dingdavo visai dienai. Sykį iš Salvadoro Dali muziejaus grįžo pasidabinę suvenyrų krautuvėlėje pirktais netikrais Dali ūsais ir isteriškai kvatodami.

Robinas tikėjo, kad Reičelė Gregori išsiskirs su vyru, tačiau vasarai pasibaigus ji grįžo namo.

Dabar žiūrėjau į greta sėdintį brolių ir prisiminiau, kaip tuomet griuvo jo gyvenimas.

– Oho, mano brolis rašytojas. Perė tikriausiai devintame danguje.

Tačiau Robinas atrodė kaip žmogus, parašęs savo paties nekrologą.

– Kodėl nesidžiaugi? – paklausiau.

– Džiaugiuosi. – Jis šyptelėjo, tačiau kažkaip vangiai.

– Turi duoti man ją paskaityti, – tarčiau.

– Gerai, bet kol kas nenoriu, kad apie ją kam nors pasakotum.

– Negaliu patikėti, kad vis dar tai slepi. Juk supranti, kad netrukus ji atsidurs knygynuose, tiesa?

Jis nusijuokė.

– Žinau. Bet man svarbiau, kad ją perskaitysi tu, o ne ką pamanyt visi kiti. Tik tiek.

– Įtariu, kad šia proga Perė jau planuoja vakarėlį. Vakaras su Robinu Doneliu.

– Liepiu jai nieko nerengti, kol nepasikalbėsiu su tavimi, – tarė jis.

Tai turėjo man sukelti įtarimą, tačiau aš jo žodžius praleidau pro ausis.

– Ar ji skaitė rankraštį? – paklausiau.

– Taip. Ir Danielius.

Danieliaus vardas mane užklupo netikėtai, aš lengvai krūptelėjau – kūną persmelkė pažįstamas skausmo ir ilgesio dūris. Matydamas mano reakciją Robinas tarė:

– Jis mano draugas, Meive.

Linktelėjau.

– Taip, žinau.

– Šįvakar duosiu tau rankraščio kopiją.

– Lauksiu, – pažadėjau, labai stengdamasi atrodyti patenkinta, besididžiuojanti ir švytinti, tačiau kažkas jo elgesyje man kėlė nerimą. Traukdama lagaminą lifto link pajutau krūtinėje virpulį.

Pasukusi raktą įžengiau į apartamentus ir trumpam stabtelėjau – norėjau viską apžiūrėti. Kad turėtų savo kampaną, Perė, palikusi mums visą butą, iš čia išsikėlė maždaug mums su Robinu baigus vidurinę. Robinas užėmė jos erdvę miegamąjį su svečių zona, o aš likau savo mažyčiame vaikystės laikų kambarėlyje su atskiru įėjimu ir užėmiau senąjį Robino kambarį. Mes taip susitarėme. Senajame Robino kambarėje įsirengiau kabinetą arba, kaip jį vadino Robinas, Dvidešimties tūkstančių mylių po vandeniu kambarį. Visos sienos buvo nukabinėtos po vandeniu darytomis nuotraukomis su ryklių, kuriuos aš ženklinau ir stebėjau, atvaizdais.

Butas buvo švaresnis, nei tikėjausi. Robinas sutvarkė svetainę. Čia tebuvo viena lėkštė su maistu. Jokių netvarkingų laiškų, popierių ar drabužių krūvų. Žurnalai dailiai sukrauti ant kavos stalelio. Nedidelėje virtuvėlėje indai tvarkingai sudėti į indaują prie kriauklės. Atidariau šaldytuvą. Rudosios garstyčios, sojų padažas, amerikietiškas sūris, keli alaus buteliai iš vietinių

Iboro miesto alaus daryklų ir beveik viskas. Įkišusi nosį į jo kambarį pamačiau krūvą sulankstytų ir ant lovos krašto padėtų rankšluosčių. Jau pradėjau manyti, kad Robinas pasistengė mano garbei, bet akis užkliuvo už turkio spalvos batelių prie balkono durų. *Kas gi ji?*

Nupėdinau į savo miegamąjį, kur mane pasitiko išdidinta mėlynojo ryklio nuotrauka virš galvūgalio iš kaliamo. Šią migruojančią karalienę pastebėjau giliuose atviruose Karibų jūros vandenyse – ji buvo tik pradėjusi savo ilgą kelionę iki pat Europos. Tai buvo rečiausias mano sutiktas ryklis ir tikriausiai pavojingiausias. Greitai spustelėjau fotoaparato mygtuką, ir man pavyko puikiai užfiksuoti didelį juodą vyzdį bei pribloškiančius nasrus, kurie, atrodo, išsikreipė į šypsnį. Pavadinau ją Mona Liza.

Viskas čia buvo taip, kaip buvau palikusi. Ant lovos gulėjo mano vonios chalatas. Ant grindų – kalėdinės nuotraukos, kurias buvau pamiršusi susidėti. Prie lovos ant spintelės dulkių sluoksniu padengtas dubuo su kriauklėmis – kriaušinės jūrų sraigės, juostinės tulpės, sraigtinės, vaivorykštiniai varpeliai. Ant mano tualetinio stalelio iš aukštos siauros vazos vis dar kyšojo erelio žuvininko plunksna – dėl jos bridau į vandenį, kai man įkando ryklis. Atrodė vienišai ir graudžiai. Jau seniai reikėjo ją išmesti, tačiau taip ir neprisiverčiau to padaryti. Kadaisė planavau plunksną panaudoti komponuodama savo nuotakos puokštę.

Ant lovos atidariau lagaminą ir po truputį pradėjau versti drabužius ant grindų. Netrukus pašokau išgirdusi beldimą į duris – tikėjausi pamatyti Perę, tačiau tai buvo Markas. Kaip visada vilkėjo žvejybos turo gido uniformą ir nešiojo trumpą žilą barzdelę. Jam patiko traukti mus per dantį dėl mūsų panašaus garderobo – kelnės, kurias, atsegus užtrauktuką ties keliais, buvo galima paversti šortais, nuo ultravioletinių spindulių saugantys marškinėliai ir poliarizuoti akiniai „Costa Del Mar“.

Jis mane stipriai apkabino – net kilstelėjo nuo grindų. Marko kaklas buvo lipnus nuo apsauginio kremo, o marškinėliai permirkę prakaitu.

– Tu tikras saulės spindulėlis mano vargšei sielai, – tarė jis.

– Vargšei sielai? Ką, ar žuvys nekimba?

– Nuo pat aušros visą dieną praleidau laive su turtingu bei kilmingu naujuoju anglu ir jo pasipūtusiu sūneliu.

– Būtent todėl aš dirbu su rykliais, – tariau. – Jie gerokai malonesni.

Iš čiaupo virtuvėlėje pripyliau Markui stiklinę vandens ir stebėjau, kaip jam geriant aukštyn žemyn slankioja Adomo obuolys.

– Jei neklystu, – tariau, – kadaise tu ir pats buvai turtingas bei kilmingas naujasis anglas.

– Tiesa, – pripažino. – Tai dar viena priežastis, kodėl juos pažįstu kaip nuluptus.

Sulaukęs penkiasdešimt aštuonerių, išsiskyręs ir nelaimingas, Markas nutraukė karjerą investicinės bankininkystės srityje Bostone ir tapo žvejybos turų gidu Palerme.

Mes su Marku niekada tiesiai neaptarinėjome mūsų santykių, tačiau, kadangi neturėjau nei tėvo, nei senelio, manau, tą vaidmenį atliko Markas, bent jau iš dalies. Markas išmokė mus su Robinu užrišti dvigubą jūrinį mazgą, užmesti meškerę, vairuoti laivą ir pavertė „Red Sox“ gerbėjais.

Prisėdęs ant baro kėdės, jis užpildė visą mažytę virtuvėlę.

– Perė liepė man organizuoti trečią saulėlydžio išvyką, – tarė.

Kiek siekia mano atmintis, du vakarus per savaitę viešbučio plačialaivių Markas vežiodavo svečius. Jie išplaukdavo iš aikštelės priešais viešbutį ir tokios išvykos būdavo apskaičiuojamos minučių tikslumu, kad laivas atsidurtų įlankoje būtent tada, kada dangus nusidažo psichodelinėmis spalvomis.

– Tai tu galiausiai nusileidai.

– Taip, juk niekam nerūpi, kad aš turiu nuosavą verslą – Perė svarbiausia.

Jiedu susitiko tą vasarą, kai man ėkando ryklis ir tapo daugiau nei paprastais draugais. Po metų per Perės šešiasdešimtąjį gimtadienį jis jai pasipiršo. Visų nuostabai Perė atsisakė. Buvo akivaizdu, kad ji myli tą vyrą, tačiau močiutė tvirtino nebenorinti daugiau tekėti. Senelis buvo miręs dar prieš mums su Robinu gimstant ir galiausiai Perė ėprato tvarkytis pati. Nusipirko viešbutį. Pradėjo tapyti. Rengė gimtadienio šventes mirusiems rašytojams. Iš pradžių Markas ėsižeidė, bet vėliau sutiko su Perės sprendimu ir niekada jos nespaudė. Kartą jis man pasakė, kad turėti Perė jam buvo svarbiau nei turėti žmoną. Dabar močiutei septyniasdešimt aštuoneri – jos santykiai su Marku trunka jau beveik aštuoniolika metų.

Markas nutilo vartydamas rankoje tuščią stiklinę.

– Aš... žiūrėk, turiu kelias naujienas. Man nepatinka, kad taip tenka tave pasitikti, tačiau pamaniau, kad turėtum žinoti. Jei dar apie tai negirdėjai.

Antrą kartą per pusvalandį man sakoma, kad turiu kai ką žinoti. Markas dvejojo, padėjo stiklinę ant stalo, atsikrenkštė, tada kurį laiką spoksojo pro stiklines slankiąsias balkono duris, o aš troškau, kad visa tai – kad ir kas tai būtų – kuo greičiau baigtųsi. Grįžimas namo niekada nebūna toks, kokio tikiesi. Pagalvojau apie tai, kad Robinas leido Danieliui perskaityti savo paslaptinę knygą. Ir kur dingo Perė?

– Bonethed Kijuje pagautas vaikinai, savo vidiniame kiemelyje džiovinęs beveik šimtą ryklių pelekę. Žuvų ir laukinės gamtos tarnybos darbuotojai sako, kad gali būti, jog ryklių pelėkų medžioklės operacija buvo perkelta į mūsų regioną.

Susmukau ant kėdės greta jo. Skrandyje pajutau stiprų šleikštulį. Užsimerkiau ir prieš akis iškilo pelekę kapinės...

– Šimtas? Per vieną kartą? – sudejavau. – *O Dieve.*

Kartą konferencijoje mačiau vaizdo filmą apie ryklių pelekų medžioklę, kuri buvo slapta nufilmuota laive netoli Kosta Rikos krantų. Kūjarykliai, sugauti vienas po kito, atkirsdinti jų pelekai, patys rykliai išversti per bortą atgal į vandenį, kur skendo ir pamažu kraujuodami lėtai ir kankindamiesi mirė. Tokia medžioklė buvo baisesnė už bet ką, kam buvau pasiruošusi. Siaubo apimta užsidengiau burną, o tamsioje auditorijoje aidėjo šūksniai ir dejonės. Tuomet mane buvo užplūdusi tokia pat stipri šleikštulio banga kaip ir dabar. Apsivijau rankomis liemenį.

– Įlankos dugne dabar guli šimtas mirusių ryklių ir tai tik tie, apie kuriuos žinome, – pasakiau labiau sau nei Markui, tarsi, ištarus tuos žodžius garsiai, būtų įmanoma jais patikėti. – Kai kurie jų turėjo tapti mano tyrimo dalimi.

Akys ėmė perštėti ir prisipildė ašarų. Markas suspaudė man petį.

– Prakeikti pelekai, – ištarė jis košdamas žodžius, ir tai staiga sustabdė mano ašaras, net sukėlė pyktį.

– Jie skerdžia ryklius tiesiog vandenyne – skaičiuojama, kad praėjusiais metais buvo paskersta aštuoniasdešimt milijonų. *Aštuoniasdešimt milijonų*, Markai, ir dėl ko? Dėl ryklių pelekų sriubos! *Dieve šventas!* Ta sriuba – paprasta drebučių pavidalo masė, ir ji laikoma delikatesu. – Nužingsniavau į svetainę, bet buvau pernelyg įtūžusi, kad galėčiau prisėsti. – Ir žinai, kas blogiausia? Niekam tai nerūpi!

– Žinau, – tarė jis slinkdamas man iš paskos. – Žinau, žmonėms rykliai atrodo pabaisos.

– Tai mane varo iš proto! Ryklių užpuolimo statistiką skaitau kaip Bibliją. Ar žinai, kiek žmonių praėjusiais metais įkando rykliai?

– Dviem šimtams? – spėjo jis.

– Penkiasdešimt aštuoni įkandimai ir keturios mirtys. Visi atvejai greičiausiai susiję su klaidingu identifikavimu.

Markas jau anksčiau buvo girdėjęs mane postringaujant apie ryklių keliamą pavojų. Jis stovėjo linkčiodamas galvą, laukdamas, kol baigsiu savo tiradą.

– Atleisk, – tariau ir giliai atsidusau. – Kada visa tai nutiko?

– Prieš dvi savaites. Apie tai pranešta vietos naujienose, bet daugiau nieko negirdėjau.

Nustebau, kad Raselas, mano vadovas Gamtos apsaugos tarnyboje, nieko apie tai nepranešė.

Markas tarė:

– Pameni Trojų Fulerį?

Žinoma, prisiminiau jį. Kaip ir Markas, jis buvo žvejybos turų gidas Dešimties tūkstančių salų nacionaliniame parke. Kartkartėmis susitikę „Girnovėje“ pasilabindavome.

– Trojus neblogai žino Bonethed Kijų, – aiškino Markas. – Jis pažinojo vaikiną, kurį pagavo su pelekais. Anot Trojaus, tas vyrukas tik mažas sraigtelis stambioje operacijoje, tik tarpininkas. Savo vadeivų jis neįdavė.

Slankiosios durys buvo atviros ir aš girdėjau begalinį ošiančių bangų ritmą. Troškau pranykti tarp jų.

– Tas vyras buvo suimtas, tiesa? Juk jis mažų mažiausiai pažeidė gamtosaugos įstatymą.

– Taip, jis buvo suimtas, – patvirtino Markas. – Dabar paleistas už užstatą.

Markas atsistojo.

– Nenoriu va taip pabėgti, bet turiu klientą, o netrukus prasidės atoslūgis. Jei dar ką išgirsiu iš Trojaus apie pelekų medžioklę, pranešiu, – pažadėjo jis.

Markas pakštelėjo man į skruostą.

– Nesielk, lyg būtum čia svetima.

– Nesielgsiu.

Jam išėjus uždariau duris. Bute buvo visiškai tylu – atrodė, kad tyla beveik rėžia ausis. Grįžusi į miegamąjį mechaniškai pakėliau skalbinius, tada vėl numečiau juos ant grindų. Kam aš dirbu? Ar mano darbas ką nors pakeitė? *Aštuoniasdešimt milijonų žuvusių ryklių*. Niekad nebūčiau pajėgusi jų išgelbėti. Mano veikla tėra lašas jūroje.

Sėdėjau ant lovos krašto apimta liūdesio, negalėdama pakelti akių į nuotrauką virš lovos. Tamsios ryklio akys, regėjusios daugiau žemės gelmių nei aš kada nors galiu tikėtis išvysti. Monos Lizos šypsena.

Penktas

Nuėjau pro baseiną ir koralų spalvos skėčius „Kiemelio“ kavinėje, laiptais nusileidau į paplūdimį priešais viešbutį – tikėjausi truputį paplaukioti, kol pasirodys Perė. Pietinis pakraštys buvo vėjuotas, tad mano plaukai netrukus susivėlė lyg kokie medūzos čiupikliai. Nuo vėjo nukentėjo net pulkelis prie pat kranto besišinčių kirų – baltos jų plunksnos pasišiaušė į irokėjo šukuoseną. Daugelis paplūdimio mėgėjų su savo knygomis nuo aršios popiečio saulės slėpėsi viešbučio pavėsinėse, išskyrus kelis kriauklių ieškančius ar nuo akmeninio molo žvejojančius turistus. Ant vandens suposi tuščias plačialaivis.

Iš kuprinės traukdama paviršinio nardymo įrangą ir ant nosies bei akių dėdamasi nardymo kaukę, pastebėjau mažą mergaitę geltona suknete – manau, pirmokėlę, greitai skuodžiančią kirų link. Mergaitė privertė juos pakilti ir nuplasnoti kaip kokius nuo egzorcisto bėgančius vaiduoklius, paukščiai leisdamiesi suko ratus, o jų klyksmai aidėjo visame paplūdimyje.

Pasisukau pažiūrėti į visą šį sujudimą sukėlusią mergaitę. Ji spoksojo tolyn į įlanką, rankas susidėjusi ant klubų, atkišusi alkūnes, lyg kokia mažoji užkariautoja.

Kiek kartų sakiau Perei pastatyti ženklą, draudžiantį vaikyti kirus?

– Paukščiai pavargsta, Pere. Jiems tenka įveikti didžiulius atstumus. Jie turi atgauti jėgas, – aiškinau aš jai.

Perė man priminė, kad būdama maža aš elgiausi taip pat.

– Tuomet to nežinojai, – atrėžiau, o ji išvadino mane linksmybių gadintoja.

Žinodama, kaip rimtai žiūriu į pasaulio gelbėjimą ir kaip kartais man trūksta nerūpestingumo, Perė stengėsi padėti išlaikyti pusiausvyrą erzindama ir viską išpūsdama – taip, kaip moka tik ji.

Ruošiausi panerti: panaršiau kojomis po dugną baidydama į smėlį užsikasusias rajas ir pagalvojau apie Nikolą – kaip jis grįžta į savo namus, išsipakuoja šortus ir marškinėlius, o tada traukia į akvariumą pažiūrėti, kaip laikosi jo rajas.

– Išnėrę iš vandens turime leisti laiką kartu, – tarė jis mums atsiveikinant oro uoste.

– A, tai tikrai nori su manimi kalbėtis, o ne tik bendrauti gestais po vandeniu? – paklausiau.

Norėjau jam papasakoti apie skerdžiamų ryklių tragediją, su kuria susidūriau grįžusi namo. Nikolas geriau nei kiti suprastų, kaip tai baisu ir pragaištinga. Mano kolegos buvo atsidavę savo darbui ir aistringai jį mylėjo, tačiau Nikolui, kaip ir man, jūra buvo religija. Jis niekada neišduotų rajų, kaip kad nepaliko tinkle įstrigusio krabo. Pasakiau sau, kad jam paskambinsiu. Šiuo metu labiausiai troškau išgirsti jo balsą.

Įsikišusi nardymo vamzdelį į burną panardinau veidą. Į ausis pribėgo vandens ir vėjo gausmas, kirų šūksniai bei laivų variklių ūžesys prislopo. Kvėpuodama vamzdelyje girdėjau švilpimą. Stebėjau viską ir kartu nieko konkrečiau, baimindamasi, kad daugelis mano fotografuotų ir paženklintų ryklių šiuose vandenyse jau gali būti žuvę.

Šleikštulys skrandyje beveik dingo. Apsivertusi ant nugaros, užsimerčiau priešais saulę stebėdama po užmerktais vokais atsiradusias fosforescuojančias dėmes ir prisiverčiau galvoti ne

tik apie *nuskendusius ryklius*. Toks žodžių derinys atrodė keistas. Stengiausi galvoti apie Mozambiką – vietą, kurią buvau mačiusi tik nuotraukose. Galvoje iškildavo vaizdai su ten esančiais banginiais rykliais, *rhincodon typus*; basas Nikolas – pirmas žmogus po Danieliaus, kuriam iš tiesų kažką jaučiau.

Kurį laiką taip plūduriavau kartkartėmis vis žvilgtelėdama į molio spalvos viešbučio stogo čerpes virš savo kojų pirštų – tikrinausi, kad nenudreifuočiau į Kubą. Už trisdešimties metrų, pusiaukelėje iki kanalo žymeklio, apsisukau ir nuplaukiau atgal į paplūdimį. Iš krepšio išžvejojau savo mobilųjį. Po kelių signalų įsijungė Perės balso paštas.

– Sveika, aš jau namie! – tariau energingiau, nei planavau. – Truputį pasiplaukiojau, o dabar jau trauksiu vidun ieškoti tavęs.

Pro šalį praskriejo virtinė vandens motociklų – jų sukeltos bangos plakėsi į akmeninį molą, o aš kurį laiką stebėjau, kaip ant vandens it guminės antytės melancholiškai supasi pelikanai. Tada vėl pastebėjau ją – paukščius baidžiusią mergytę. Mažoji nugalėtoja geltona suknete.

Ji stovėjo prie vandens, rankose laikydama stiklinį butelį. Buvo įdomu pažiūrėti, ką dar ji iškrės. Mergaitė du kartus pamėgino į vandenį įmesti butelį, tačiau jis kaskart grįždavo jai prie kojų. Trečią kartą švystelėjo jį iš apačios ir butelis ore bergždžiai nubrėžė aukštą lanką. Potvynis ir vėl grąžino butelį prie mergaitės kojų. Ji dar kelis kartus pamėgino, man net pagailo jos. Kodėl neišsikiša mergaitės mama ir nepadedą? Arba dar geriau – neuždraudžia mėtyti šiukšlių į vandenį.

Išsitraukusi savo paplūdimio skarą apsivyniojau ją aplink liemenį, o mergaitė atskubėjusi prie manęs sustojo prie pat kojų.

– Ar galėtum man įmesti tą butelį? – Ji iškėlė butelį ir tada pirmą kartą pastebėjau, kad viduje yra popieriaus lapelis.

Nespėjau atsakyti, o ji buteliu parodė į nelygų randą ant mano kojos.

– Iš kur *tai*?

– Man įkando ryklys, – paaiškinau. Gal derėjo pameluoti – pasakyti, kad nukritau nuo dviračio, ir nesuteikti jai priežasčių bijoti vandens.

– Jis buvo didelis?

– Nelabai. Jie nedažnai kandžiojasi.

– Jei tai būtų buvęs megalodonas, būtų nukandęs visą koją.

Arba visą tavo kūną.

Daugiau nebebijojau išgąsdinti tos mergaitės.

– Susidūrus su megalodonu mano šansai būtų menki, – pri-tariau.

– Arba su plezozauru. Jie turėjo kokius keturis šimtus dantų. Mačiau jų dantis muziejuje.

– Geras. Tu daug žinai apie visokius priešistorinius dalykus.

– Apie visokius jūrų gyvius, – patvirtino ji, užkišdama savo trumpus kviečių spalvos plaukus už ausų. Ji man kažką priminė. Gal vaikystėje pati tokia buvau.

– Ar plezozaurai tavo mėgstamiausi priešistoriniai gy-vūnai? – paklausiau.

– Taip, ir liopleurodonai. Matei *Pasiplaukiojimą su jūrų pa-baisomis?*

– Šito nemačiau.

Buvo malonu, kad ji paklausė. Aš pasakiau:

– Iš tiesų mane labiausiai veža rykliai.

Jai atvėpo žandikaulis.

– Bet juk vienas jų tau įkando.

– Žinau, tačiau jis tik norėjo manęs paragauti. Norėjo išsi-aiškinti – grobis aš ar ne.

Ji nusijuokė.

– Tu ne grobis.

– Turiu vieną man įkandusio ryklio dantį.

Ji ištiesė kaklą ir išplėtė akis.

– Gydytojas rado įstrigusį mano kojoje. Saugau jį savo papuošalų dėžutėje. Nuolat randu ryklių dantų.

– Ar gali ir man padėti rasti ryklio dantį?

– Manau, kada nors galėčiau, – pasakiau ir staiga sune-
rimau pagalvojusi, į ką veliuosi.

– Pažadi?

– Gerai, pažadu.

Gali būti, kad daugiau jos nebepamatysiu.

– Iš kur tu? – paklausiau.

– Anksčiau gyvenau Sent PETERSBERGE. Aš vaidinau „Gra-
žuolėje ir pabaisoje“.

– Ar tu buvai Gražuolė?

– Aš buvau šaukštas, – atsakė ji. – Visi maži vaikai vaidina
šaukštus ir šakutes.

– Manau, tu puikiai atlikai savo vaidmenį.

– Taip. Tai padėsi man įmesti tą butelį?

Iš esmės tai buvo netikusis mintis. Vandenynei visai nereikia
dar vienos šiukšlės, tačiau juk butelyje laiškėlis, o ji dar vaikas, ir
visai nesinorėjo gadinti jam malonumo.

– Gerai, – tariau. Pagalvojau apie Perę. Ji manimi didžiuo-
tųsi.

Truputį įbridome į vandenį, aš paėmiau butelį, apverčiau jį
jausdama tarp pirštų etiketės „Giacomo“ pirmo spaudimo aly-
vuogių aliejus“ skutelius. Tamsiai geltono aliejaus lašelis prilipo
prie popierėlio viduje. Užsimojau ir mečiau butelį kuo toliau į jūrą.

Kai atsasukau, mergaitė spoksojo į raibulius, sukeltus nu-
kritusio butelio.

– Žiūrėk, jis negrįžta! – spiegė ji šokdama kažką panašaus į karo ir pergalės šokį, nors apie vaikus nieko neišmaniau, mergaitė man pasirodė ne tokia kaip kiti vaikai.

Stovėjome ten stebėlydamos į butelį, kuris su grįžtamąja banga stebuklingai pajudėjo į pietus.

– Tai tėtis sugalvojo jį įmesti, – tarė ji. – Ten yra raštelis. Tėtis sako, kad tai man padės.

Ji prisimerkusi žiūrėjo į mane, laukdama, kol paklausiu: „Kuria prasme padės?“ Jos rudose akyse buvo aukso spalvos taškelių, jie priminė alyvuogių aliejaus lašelius butelio viduje.

Paklausiau:

– Kuria prasme padės?

– Mano mamytė mirė.

– O, man labai gaila.

Pasimečiau. Nužvelgiau paplūdimį akimis ieškodama išradingojo mergaitės tėčio. Kriauklių ieškotojų nebebuvo, matėsi tik keli žvejai, tačiau jokio žmogaus, kuris atrodytų ieškantis klajojančio vaiko. Mergaitė buvo mažytė ir patikli, man buvo neramu, kad paplūdimyje ji viena.

– Kaip manai, kur nuplauks mano butelis? – paklausė ji.

Greičiausiai jį sulaikys pirmoji pakeliui pasitaikiusi kliūtis – manau, tai bus Šel Point Kijus, nedidelė salelė, garsėjanti išplaukiamų kriauklių, o kartu ir šiukšlių gausa. Vidurinėje mokykloje mes važiuodavome ne į greitkelį, o į Šel Pointą.

– Manau, jis nuplauks iki pat Mozambiko, – tariau.

Ji nusišypsojo. Atrodė, patenkinta mano egzotišku atsakymu galvoja apie vietą tokiu neįprastu pavadinimu. O gal ji tik stengėsi būti mandagi.

– Ar jautiesi nors kiek geriau? – paklausiau.

Ji gūžtelėjo pečiais.

– O kur tavo mama?

Patylėjau.

– Ji taip pat mirė. Jau seniai, kai buvau vaikas, kaip tu.

– O! – šūktelėjo ji ir nutaisė supratingą miną, parodydama, kad abi esame iš to paties molio.

– Ar su tavimi yra koks nors suaugęs žmogus? – paklausiau.

– Tėtis laukia manęs viduje. Jis sakė, kad išmetusi butelį turiu iš karto grįžti.

– Tada tau tikriausiai laikas eiti. Buvo malonu pasimatyti. Aš Meivė. Kuo tu vardu?

– Heizelė.

– Tu vienintelė mano pažįstama Heizelė, – tariau. Tada man staiga pritrūko kvapo. Po akimirkos supratau, kad pažįstu šį vaiką. Buvau ją įsivaizdavusi daugybę kartų. Iš toli pasigirdo kvietimas:

– Heizele! Heizele!

Abi atsukome į balsą. Jis stovėjo į viešbutį vedančio takelio gale.

Danielius.

– Tu man padėsi rasti ryklio dantį, – tarė ji. – Pameni? Pažadėjai.

Silpnai linktelėjau ir žiūrėjau, kaip ji nubėga. Tarp jos menčių susikirto baltos maudymosi kostiumėlio petnešėlių juostelės.

Danielius pakėlė ją ir jie kažką šnabždėjosi suglaudę nosis. Heizelė bedė pirštu į mane, bet aš jau buvau panėrusi po vandeniu.